

Valerie Vermassen, Familiekunde Vlaanderen

Maarten Larmuseau, Laboratorium van Forensische Genetica en Moleculaire Archeologie KU Leuven

Valerie Vermassen en Maarten Larmuseau bedachten enkele Erfgoeddagactiviteiten vertrekkende vanuit een genealogisch-genetisch perspectief.

- Je familienaam erf je van (voor)ouders, evenals je DNA-profiel

Heb je je ooit afgevraagd waar je familienaam vandaan komt? Via familienaam.be kan je nagaan of je een eerder zeldzame familienaam hebt, of integendeel een veel voorkomende. Wat is de betekenis van je naam en uit welke regio is deze afkomstig? Je familienaam is de ideale opstap om te duiken in je familiegeschiedenis of genealogie.

Is er een link met andere mensen met dezelfde familienaam in je buurt? Het antwoord op deze vraag kan je vinden door op onderzoek te gaan naar je familiegeschiedenis, via www.familiegeschiedenis.be. Maar deze vraag kan ook vanuit een genetische blik bekeken worden. Veel voorkomende familienamen zijn meestal in een ver verleden aan verschillende onafhankelijke families gegeven, zoals bijvoorbeeld Peeters en Janssens, wat duidelijk afgeleid kan worden uit de hoge genetische diversiteit tussen gelijknamige families met een veel voorkomende naam. Dit is in tegenstelling tot familienamen die beperkt voorkomen en in Vlaanderen niet wijdverspreid zijn. Het kan deelnemers aan de Erfgoeddag inspireren om verder na te denken over hun geërfde familienaam en hun relatie met gelijknamige families.

- Fascinerend biologisch erfgoed

In sommige (privé-)archieven of lokale musea zitten er pareltjes van biologisch erfgoed verborgen. We denken dan aan mensenharen in een medaillon, bloedsporen op papier of textiel, relieken, resten van dieren en planten, enz. Kortom: allerlei biologisch materiaal dat via DNA-test kan geanalyseerd en geïdentificeerd worden en waar zeker een woordje historische context bij hoort. Waarom droegen vrouwen in het verleden bijvoorbeeld een medaillon rond de hals met daarin een plukje haar van hun kinderen?

Geen twijfel mogelijk dat dergelijk biologisch erfgoed – inclusief het verhaal erom – op bijzondere belangstelling zal mogen rekenen bij je publiek!

- Het zit in de familie: familietradities bij immaterieel erfgoed

Er zijn talrijke voorbeelden van immaterieel erfgoed te vermelden waarbij het behoren tot een bepaalde familie voorrechten biedt: bij Mariaprocessies worden het personage van Jezus dikwijls door mensen uit dezelfde families vertolkt. In Dendermonde is er de traditie van de vier heemskinderen van het Ros Beiaard en er is de Fiertelommegang te Ronse waarbij de schrijndragers en de typische bellenmannen tot bepaalde families moeten behoren.

Zijn er documenten, foto's of krantenartikels in jouw documentatiecentrum of lokaal museum te vinden omtrent immaterieel erfgoed met een familiale link? Erfgoeddag 2015 is de ideale gelegenheid om dit erfelijk erfgoed eens in de kijker te plaatsen !

- Genealogische verwantschap versus biologische afkomst

Je stamboom vertelt je wie op papier je voorouders waren, maar soms correspondeert de historische werkelijkheid niet met de biologische werkelijkheid. Natuurlijke kinderen, adoptiekinderen en diverse vormen van pleegouderschap kwamen ook in het verleden dikwijls voor. Ze illustreren dat familiebanden belangrijker zijn dan je afstamming 'op papier'.

Zo kan genetisch worden nagaan of mannen die op basis van hun juridische stambomen een gemeenschappelijke voorvader hebben gehad, ook biologisch verwant zijn in vaderlijke lijn. Dit onderzoek combineert daarom op unieke wijze levend erfgoed (via het DNA) met archiefdocumenten. Voor meer informatie: www.dna-benelux.eu. Ongetwijfeld zijn er in jouw regio of documentatiecentrum voorbeelden te vinden van dergelijke case-studies die onderwerp kunnen zijn tijdens jouw activiteit op Erfgoeddag 2015.